

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREDI YA 12

XITSONGA: RIRIMI RA LE KAYA (HL)

PAPILA RA VUNHARHU (P3)

HUKURI 2022

TIMARAKA: 100

NKARHI: Tiawara ti3

Papila leri ra swivutiso ri na tipheji ta 5.

SWITSUNDZUXO NA VUXOKOXOKO

1. Papila leri ra swivutiso ri avanyisiwile hi swiyenge SWIMBIRHI:
XIYENGE XA A: Xitsalwana (50)
XIYENGE XA B: Xitshuriwa xa xitsalwambiko (2 x 25) (50)
2. Hlamula xivutiso XIN'WE eka XIYENGE XA A na SWIMBIRHI eka XIYENGE XA B.
3. Tsala hi ririmi leri u kamberiwaka hi rona.
4. Sungula xiyenge XIN'WANA na XIN'WANA eka pheji YINTSHWA.
5. U fanele ku kunguhata (xikombiso: hi ku tirhisa mepe wa miehleketo/dayagiramu/chati ya nkholuko/marito ya nkoka), hlela na ku hlayisisa ntirho wa wena. Nkunguhato wu fanele ku RHANGELA xitshuriwa.
6. Minkunguhato hinkwayo yi fanele ku kombisiwa hindlela leyi kombisaka leswaku i minkunguhato. U tsundzuxiwa ku ba nkhwati emakumu ka nkunguhato wun'wana na wun'wana.
7. U tsundzuxiwa ku tiyisisa leswaku u tirhisa nkarhi hindlela leyi landzelaka:
XIYENGE XA A: Timinete ta kwalomu ka 100
XIYENGE XA B: Timinete ta kwalomu ka 80 (2 x 40)
8. Nombora tinhlamulo ta wena kahle ku ya hilaha tinhlokomhaka ti nomboriweke hakona eka papila leri ra swivutiso.
9. Nhlokomhaka A YI KATSIWI loko ku hlayiwa marito.
10. Tsala swi basa no vonaka.

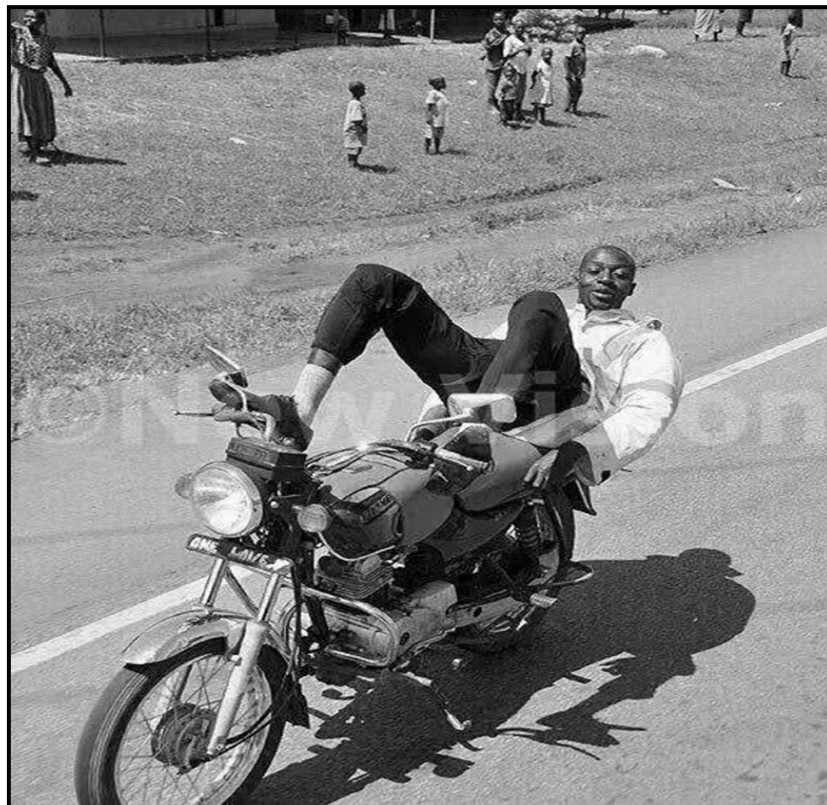
XIYENGE XA A: XITSALWANA**XIVUTISO XA 1****SWILERISO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwana hi yona kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va na marito ya le xikarhi ka 400–450.

- 1.1 Loko a ku nga ri yena. [50]
- 1.2 Loko ndzi te whii, swi vuya hinkwaswo leswi humeleleke! [50]
- 1.3 Ku xaniseka loku van'wana va vadyondzi va hlanganaka na kona hi minkarhi ya ku pfula ka tiyunivhesithi na tikholichi. [50]
- 1.4 Vunene na vubihi bya mali ya mpfuneto eka lava pfumalaka. [50]
- 1.5 Afrika-Dzonga yi hlurile eka ku hunguta nhlayo ya vanhu lava pfumalaka dyondzo. Pfumela kumbe u kaneta. [50]

Xiyaxiya swifaniso leswi landzelaka kutani u hlawula xin'we eka swona u tsala xitsalwana hi nhlokomhaka leyi u xi nyikeke yona.

1.6

[Xifaniso lexi xi huma eka webusayiti ya www.istockphoto.com]

[50]

1.7

[Xifaniso lexi xi huma eka webusayiti ya www.iol.com]

[50]

1.8

[Xifaniso lexi xi huma eka webusayiti ya www.E360.yale.edu.com]

[50]

NTSENGO WA XIYENGE XA A: 50

XIYENGE XA B: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO**XIVUTISO XA 2****SWILERISO:**

- Hlawula tinhlokomhaka TIMBIRHI ntsena leti u ti twisisaka swinene kutani u tsala switsalwambiko hi tona kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xin'wana na xin'wana xi fanele ku va na marito ya le xikarhi ka 180–200.
- Sungula nhlamulo yin'wana na yin'wana eka pheji yintshwa.

2.1 PAPILA RA XIMFUMO

Endzhaku kaloko mi hlawurile mukhanselara wa wadi ya n'wina ku hava vukorhokeri lebyi mi endleriwaka byona. Tanihi murhangeri wa ntlawa wa vavileri, tsalela mininjhere wa masipala wa le ka n'wina papila ra xivilelo. [25]

2.2 IMEYILI

Kereke leyi nga ekusuhi na xikolo xa n'wina yi xaverile vadyondzi lava pfumalaka vatswari yunifomo. Tanihi matsalana wa vurhangeri bya vadyondzi, nhloko ya xikolo u ku komberile leswaku u khensa. Tsala imeyili yo khensa kereke leyi. [25]

2.3 AJENDA NA MAKANELWA

Xipano xa n'wina xo endla vutiolori xi kunguhatile nhlengeletano mayelana na nkayivelo wa switirhisiwa swo endla vutiolori hi swona. Tanihi matsalana wa xipano lexi, tsala ajenda na makanelwa ya nhlengeletano leyi. [25]

2.4 ATIKILI YA PHEPHAHUNGU

Ku na makhamba lama yivaka tintambhu ta gezi navusiku. Tanihi muteki wa mahungu wa phephahungu ra Vonani, tsala atikili mayelana na mhaka leyi. [25]

2.5 MATIMU YA MUFI

Munghana wa wena u hundzile emisaveni endzhaku ko vabya nkarhi wo leha. Tsala matimu ya mufi lama nga ta hlayiwa hi siku ro n'wi heleketa endlwini ya yena ya makumu. [25]

2.6 MBULAVULO

Ekaya ka n'wina ku ta va na ntlangu wo vuyisa makwenu loyi a a yile a ya tumbela ematikweni ya le handle/evuchavelahwahwa hikokwalaho ka xiyimo xa tipolitiki. Tsala mbulavulo lowu u nga ta wu nyika hi siku leri. [25]

NTSENGO WA XIYENGE XA B: 50
NTSENGO WA TIMARAKA: 100